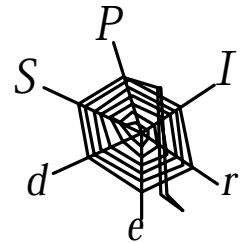

SPIDER Koerier

Mei 2003

www.st-spider.nl

■ Redactioneel

Deze Koerier bevat velerlei informatie voor de metriek liefhebber. Het NESMA stelt zich voor aan het SPIDER publiek en hoopt op een nauwere samenwerking in de procesverbetering. De werkgroep metrieken heeft een bijeenkomst over Quantitative Risk Management.

Verder vraagt de redactie nog aandacht voor de vragenlijst van Hans Sassenburg over vrijgavecriteria die vorige Koerier per abuis zijn weggevalen.

De plenaire sessie wordt op 10 juni verzorgd in zaal Bologna in Utrecht, met als onderwerp: Over de grens ...procesverbetering buiten de ontwikkelafdeling.

We eindigen deze redactioneel met een dringende oproep: **Blijf kopij sturen.** Wij dagen de ervaren procesverbeteraars uit om met een verhaal te komen rond **tailoring, architectuur of re-usable software.** Maar ook minder ervaren procesverbeteraars moeten blijven schrijven: Schrijf over uw ervaringen met het implementeren van SPI, want ieders bevindingen kunnen ons helpen ons eigen vak te professionaliseren. Uw kopij voor de komende Koerier (verschijningsdatum begin september) is welkom tot en met 11 augustus 2003. Voor artikelen, advertenties en aanmelding van evenementen voor de agendarubriek kunt u contact opnemen met de redactie (redactie@spider.nl).

Inhoudsopgave

■ Redactioneel	1
■ Van het bestuur	1
■ Een korte schets van de Nesma	2
■ Using Redundancies to Find Errors	3
■ Vragenlijst m.b.t. optimale vrijgavestrategie met betrekking tot software producten	4
■ Plenaire sessie 10 juni: Over de grens ...procesverbetering buiten de ontwikkelafdeling	5
■ Werkgroepen SPIDER	6
■ Werkgroep "Metrieken"	6
■ Werkgroep "SPI in kleine organisaties"	6
■ Werkgroep "SPI Invoeringsstrategieën"	6
■ Werkgroep "Integrale SPI strategieën" maakt doorstart	6
■ Werkgroep "Testprocesverbetering & SPI"	7
■ Nieuwsberichten	7
■ Testcarrière: ISEB Practitioner	7
■ Automatisch inspectieproces	7
■ Evenementenkalender	7
■ Colofon	8

■ Van het bestuur

Door Cees Michielsen, Stichting SPIDER

Eén van de activiteiten die momenteel veel tijd en aandacht van ons vergt is het organiseren van de jaarlijkse SPIDER conferentie. Deze staat nu gepland voor 23 September aanstaande. In de werktitel die we gebruiken, staat het woord **innovatie** centraal. Dit is niet zonder reden; we zien vaak dat het werken aan het software proces recht tegenover het creatieve, scheppende proces wordt gepositioneerd. In de praktijk lopen deze processen altijd parallel en zal er voortdurend gebalanceerd worden tussen de een en de ander.

In plaats van het belang van het creatieve proces voortdurend bovenaan te zetten, biedt het werken aan procesverbetering op de middellange en langere termijn juist meer ruimte hiervoor door de routinematige activiteiten efficiënter en effectiever uit te voeren. In de figuur hieronder wordt op een sterk vereenvoudigde manier weergegeven hoe de verdeling van het werk over een bepaalde periode kan verlopen. Hierbij is een grove indeling gemaakt in 4 typen activiteiten: niet-productief (idle), cre-

De activiteiten van SPIDER worden gesponsord door financiële bijdragen van:

Kza.nl

Atosorigin.com

SQS-group.nl

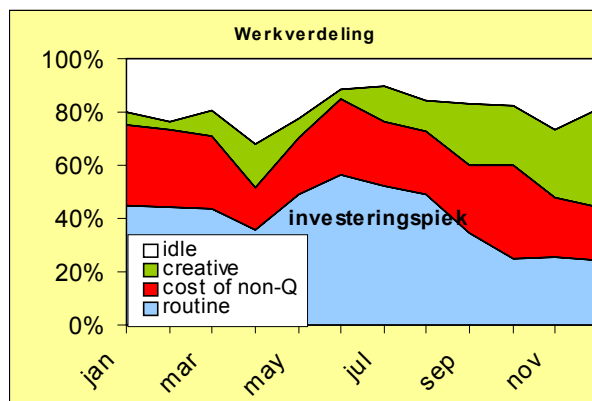

Sogeti.nl

atief, herstel-werkzaamheden (cost of non-quality) en regulier routinematig werk.

Het is dan wel van belang om de periode die noodzakelijk is als investering (ontwikkelen van benodigde documentatie, training, uitrollen en ondersteunen), zo kort mogelijk te laten duren, alvorens merkbare effecten te krijgen.

We zijn momenteel doende om het programma voor de conferentie samen te stellen met ervaringen en ideeën die met nadruk op deze aspecten ingaan.

Afgezien van een aantal interessante ervaringen uit de industrie en uit het bank- en verzekeringswezen, zijn we erg verheugd dat Jens Pas van het Belgische bedrijf I2B bereid gevonden is om als keynote speaker op te treden. Jens heeft inmiddels samen met zijn medewerkers een indrukwekkend trackrecord opgebouwd als het gaat om verandertrajecten, innovatiemanagement, en daaraan gerelateerde onderwerpen. Zijn stellingen (o.a. *Vergeet je klant als aanbeveling voor R&D organisaties*) zullen zeker uitnodigen tot nadenken. Daarnaast is Jens een bezielde presentator en zal hij de gemoederen flink in beweging zetten.

Zodra de rest van het programma vastere vormen begint te krijgen zullen we dit zeker ook via de Koerier laten weten. Onze doelstelling, zoals altijd is, om een zo groot mogelijke groep geïnteresseerden te bereiken door op onze jaarlijkse conferentie, maar ook op de plenaire sessies boeiende, praktische en nuttige ervaringen met elkaar te delen. We gaan er van uit dat u als lid van SPIDER deze boodschap in uw omgeving zult uitdragen.

Graag tot ziens op één van onze bijeenkomsten!

■ Een korte schets van de Nesma

Door Henry Peters, secretaris NESMA

De NESMA (Nederlandse Software Metrieken Gebruikers Organisatie) is al bijna 14 jaar actief op het gebied van ontwikkeling en toepassing van software metrieken. Omdat er verschillende raakvlakken zijn tussen procesverbetering en toepassing van software metrieken leek

het ons als NESMA goed om onze vereniging nog eens onder de aandacht van SPIDER te brengen.

De term "software metrieken" gebruiken we binnen NESMA om alle metingen aan te duiden aan software-producten en/of ICT-projecten, met als doel softwareontwikkeling, -onderhoud en -exploitatie beter beheersbaar te maken. Software metrieken worden vooral toegepast op het niveau van organisaties (bijv. ICT afdelingen) en projecten.

Aanvankelijk stond vooral functiepuntanalyse (FPA) in de belangstelling, een techniek om op een relatief eenvoudige en inzichtelijke manier de omvang en complexiteit van een geautomatiseerd systeem uit te drukken in getallen. Met behulp van FPA kan de productiviteit van IT projecten worden bepaald en kunnen vervolgens ook begrotingen worden gemaakt. De door NESMA ontwikkelde richtlijnen voor FPA zijn inmiddels een algemeen erkende standaard.

Daarnaast zijn in de afgelopen jaren verschillende handboeken ontwikkeld om met behulp van o.a. FPA de kosten te begroten van softwareontwikkeling, maar ook van onderhoud en exploitatie. Recentelijk is daaraan nog toegevoegd een methode om al in een vroegtijdig stadium in het systeemontwikkelingstraject het aantal functiepunten te kunnen bepalen. Dit kan op een aantal manieren, afhankelijk van de op dat moment beschikbare informatie.

NESMA heeft inmiddels de blik verruimd naar software metrieken in het algemeen. Een van onze werkgroepen heeft, in samenwerking met het GIA (Genootschap van Informatie Architecten), een verkennend onderzoek uitgevoerd en de meest voorkomende "soorten en maten" in kaart gebracht. Een andere werkgroep onderzoekt hoe verschillende metrieken toegepast kunnen worden in recente technieken voor systeemontwikkeling. Daarbij wordt sinds enige tijd samengewerkt met een tweetal universiteiten.

NESMA zorgt voor kennisopbouw en -uitwisseling voor en tussen leden. Dit gebeurt zoals uit het voorgaande blijkt o.a. door middel van werkgroepen die concrete producten zoals handboeken opleveren. Om de contacten tussen de leden te bevorderen zijn er twee conferenties per jaar. Ook niet-leden kunnen deelnemen aan onze werkgroepen en conferenties.

Onze doelgroep: iedereen in Nederland die vanuit zijn of haar beroepsuitoefening werkt met Software metrieken. Meer concreet valt te denken aan IT managers, projectleiders, begrotings- en planningsspecialisten, kwaliteitsmanagers, auditors, IT controllers.

NESMA werkt met diverse andere vak-/ beroepsorganisaties samen. NESMA neemt ook deel aan de vorig jaar opgerichte ITB-organisatie, een groeiend samenwerkingsverband waarin vooral de praktische vormen van samenwerking worden gezocht. Vermeldenswaard is verder nog de samenwerking met ISBSG, een internationale organisatie die zich richt op het verzamelen van projectgegevens waarmee benchmarks worden samengesteld.

Meer informatie is te vinden op www.nesma.nl. Natuurlijk zijn we ook graag bereid het een en ander toe te lichten, onze kennis te delen en mee te denken over ontwikkelingen en vraagstukken op ons vakgebied. Een bericht of telefoontje (office@nesma.nl, 030 6961464) is voldoende.

■ Using Redundancies to Find Errors

Door Niels Malotaux, niels@malotaux.nl

In de vorige SPIDER koerier stond een artikel van Rix Groenboom met als titel: "New Study Showing Open Source Model Produces High Quality Software", op basis waarvan men zou kunnen menen dat Open Source software, met als bekend voorbeeld Linux, high quality software is, althans higher quality dan Closed Source software. Dat is best mogelijk. Maar dat er in Linux ook wel degelijk allerlei defecten zijn gevonden, die soms zelfs aangeven dat de code niet getest *kan* zijn, blijkt uit een interessante studie die beschreven staat in een paper "Using Redundancies to Find Errors", dat is te vinden op www.stanford.edu/~engler/p401-xie.pdf. De schrijvers kwamen op het idee dat ogenschijnlijk redundante code vaak niet redundante code is, maar juist een aanwijzing is dat er een fout is gemaakt. Dit zijn fouten die door "normale" tests vaak niet worden signaleerd. Om dit te verifiëren ontwierpen ze vier tests om redundante code

op te sporen, en analyseerden en perfectioneerden ze de resultaten. Omdat ze zich al twee jaar bezig hielden met Linux bugs hadden ze een goede referentiebasis om de resultaten mee te vergelijken. Linux was ook een goede kandidaat omdat het een groot systeem is (ze checkten 1,6 M regels code), omdat het veel wordt toegepast en omdat er door allerlei lieden aan is gewerkt, zodat er dus allerlei programmeer-stijlen in te verwachten zijn.

De vier tests waren de volgende:

- Idempotent operations.

Dit zijn statements zoals: $(x = x)$, (x / x) , $(x | x)$, of $(x \& x)$. Men vond 10 gevallen, waarvan 7 fouten aan het licht brachten. Op 3 plaatsen was de bewerking correct.

- Redundant assignments.

Hiervan is sprake als variabelen een waarde krijgen toegerekend, die vervolgens nooit wordt gebruikt. Men vond bijna 2000 gevallen, waarvan er 155 werden onderzocht. Daarvan bleken 83% inderdaad op echte fouten te berusten. Extrapolerend kan men dus verwachten dat er nog ruim 1500 fouten door deze test gevonden kunnen worden.

- Dead code.

Dead code duidt meestal op code die wel degelijk doorlopen zou moeten kunnen worden, maar door een fout

Is your software working?

Did you finish on time?

eXtreme Programming

www.bestbrains.biz

nooit bereikt wordt. Deze test rapporteerde 92 gevallen, waarvan bij 70% inderdaad fouten werden gevonden.

- Redundant conditionals.

Dit betreft bijvoorbeeld loops die onbedoeld slechts éénmaal doorlopen worden, if statements met een conditie die altijd true of false is, of cases die niet vóór kunnen komen. Het wijst in veel gevallen op te defensief programmeren, hetgeen wijst op slecht begrepen code. Slecht begrepen code heeft weer een vergroot risico op fouten. Met deze test werden een aantal serieuze fouten gevonden, die met testen zomaar niet gevonden worden. Een van deze fouten blijkt momenteel nog steeds in Linux te zitten. De test vond zo'n 200 serieuze fouten.

Op basis van statistische correlatie met gegevens van door andere onderzoeken in Linux gevonden fouten, tonen de schrijvers vervolgens aan dat met de beschreven redundantie-tests inderdaad modules met een verhoogd risico op werkelijk aanwezige fouten kunnen worden opgespoord.

Vervolgens wordt behandeld hoe de redundancy checks zelfs specificatiefouten en -tekortkomingen aan het licht kunnen brengen. Men vond hierdoor zelfs een security hole in Linux. Tenslotte worden compilers en checkers becommentarieerd in het licht van de gevonden resultaten. Men realiseert zich nu bijvoorbeeld dat een optimalisering compiler die dead code *elimineert* misschien niet zo'n goed idee is en dat de compiler de dead code juist zou moeten *signaleren*.

In hun conclusie merken de schrijvers op dat er vele onverwachte fouten werden gevonden, dat redundancies wijzen op verwarring of onkunde bij de programmeurs, met de daarbij behorende risico's, en dat men deze methode kan gebruiken om te kiezen welke onderdelen van een systeem goede kandidaten zijn voor een audit.

■ Vragenlijst m.b.t. optimale vrijgavestrategie met betrekking tot software producten

Door een vergissing van de redactie is onderstaande vragenlijst niet opgenomen geweest in de vorige Koerier.

Hans Sassenburg voert naast zijn zakelijke werkzaamheden een promotieonderzoek uit aan de Rijksuniversiteit van Groningen onder supervisie van professor Egon Berghout. In dit onderzoek wordt onderzocht wat een optimale vrijgavestrategie met betrekking tot software producten is. In de eerste fase van het onderzoek is een aantal verkennende case studies uitgevoerd in zowel Nederlandse als Zwitserse organisaties. Deze case studies hadden tot doel enerzijds inzicht te krijgen in de wijze waarop vrijgaveprocessen plaatsvinden en anderzijds welke problemen zich hierbij voordoen. De resultaten van deze case studies worden gebruikt om te komen tot een conceptueel model, dat in later in de praktijk zal worden gevalideerd.

Binnenkort zal over de uitkomsten van deze case studies worden gepubliceerd. Het lijkt ons echter ook aardig Uw mening te vragen betreffende een aantal stellingen met betrekking tot dit onderwerp. De resultaten van deze enquête zullen in de volgende editie van de SPIDER Koerier worden gepubliceerd. Wij zijn zeer benieuwd naar Uw mening. Het invullen van deze enquête en het geven van reacties worden zeer op prijs gesteld. Alle inzenders zullen middels een elektronische nieuwsbrief gratis op de hoogte worden gehouden van de verdere ontwikkelingen binnen dit onderzoek.

Naam:

.....

Organisatie:

.....

E-mail:

.....

- 1: Totaal mee oneens
- 2: Grotendeels mee oneens
- 3: Neutraal
- 4: Grotendeels mee eens
- 5: Totaal mee eens
- X: Geen mening

Nr.	Stelling	Antwoord						
		1	2	3	4	5	X	
1	De vrijgavecriteria van een project moeten herleid worden uit een goed gedefinieerde business case.							
2	Verschillende projectalternatieven moeten worden geëvalueerd aan de hand van geprioriteerde vrijgavecriteria.							
3	Verschillende architectuuralternatieven moeten worden geëvalueerd aan de hand van geprioriteerde vrijgavecriteria.							
4	Het specificeren van betrouwbaarheid als een niet-functionele eis op productniveau moet leiden tot aanpassing van de ontwerp- en codeerregels op componentniveau.							
5	Het specificeren van onderhoudbaarheid als een niet-functionele eis op productniveau moet leiden tot aanpassing van de ontwerp- en codeerregels op componentniveau.							

Nr.	Stelling	Antwoord					
6	Het kwantificeren van product betrouwbaarheid moet geschieden door op basis van gevonden fouten tijdens product-ontwikkeling voorspellingen te doen over het resterende aantal fouten.						
7	Het kwantificeren van product onderhoudbaarheid moet geschieden door op basis van scenario's de impact van toekomstige uitbreidingen te bepalen.						
8	Het nemen van een besluit tot vrijgave is een economisch besluit, waarbij gemaakte en nog te verwachten kosten moeten worden afgezet tegen verwachte opbrengsten.						
9	In het nemen van het besluit tot vrijgave moeten zowel de korte termijn als lange termijn effecten worden meegenomen.						
10	Het nemen van een besluit tot vrijgave dient uitsluitend te geschieden op basis van feiten en niet op basis van emotie.						

U kunt Uw reactie opsturen per E-mail naar hsassenburg@se-cure.ch of faxen naar +41.33.7334681.

U kunt de enquête tevens beantwoorden op www.se-cure.ch (Professional Services -> Research).

Dank voor uw medewerking!

Hans Sassenburg

■ Plenaire sessie 10 juni: Over de grens ...procesverbetering buiten de ontwikkelafdeling

- Plaats: zaal Bologna, Utrecht
- Info: www.st-spider.nl
- Aanmelding: Secretariaat Stichting SPIder
- tel.: 0183 - 62 00 66, fax: 0183 - 62 16 01
- email: info@st-spider.nl

SPI (Software Process Improvement) wordt meestal geassocieerd met verbeteringen in de ontwikkelprocessen van nieuwe programmatuur. SPI blijft daarmee vaak beperkt tot de IT *ontwikkelorganisatie*.

In de praktijk is dit echter slechts een beperkt deel van wat er zich afspeelt in een IT-organisatie. Naast ontwikkeling van nieuwe software wordt er ook software onderhouden, aangepast aan nieuwe eisen vanuit de klant of diens omgeving of aan nieuwe ontwikkelingen in de IT-technologie. Voor deze activiteiten is er nu ook een eigen model ontwikkeld, de Application Services Library.

Binnen veel IT-organisaties vinden ook beheeractiviteiten plaats, veelal ingericht op basis van de ITIL-processen. De aansluiting tussen ontwikkel- en beheeractiviteiten is daarbij vaak niet uitgewerkt. Ook op dit gebied wordt inmiddels de grens overgestoken, o.a. door de nieuwe versie van het IPW model (IPW™ Smart Delivery Management), waarin een geïntegreerde kijk op ontwikkeling en beheer wordt gegeven aan de hand van CMM, ITIL en PRINCE2.

Tenslotte heeft ook Bill Gates zich op dit gebied gewaagd en een process framework (incl. verbeteringsaanpak) ontwikkeld voor beheerprocessen in (Windows)-beheerorganisaties, het MOF.

Kortom: reden genoeg om eens over de grenzen van de ontwikkelafdeling te gaan kijken en te achterhalen wat de procesverbetermodellen uit andere segmenten ons te bieden hebben en waar ze aansluiten op of juist verschillen met de vertrouwde SPI-modellen.

PROGRAMMA

- 15.30 Ontvangst & koffie
- 16.00 Welkomstwoord en SPIder mededelingen
- 16.10 IPW™ Smart Delivery Management, Mark van der Velden
- 17.00 MOF: Bill Gates' aanpak van beheerprocessen, Rudolf Liefers
- 18.00 Pauze met broodjes
- 18.30 ASL: de Application Service Library, Dick Costeris
- 19.15 SPIder-special, IBM Uithoorn
- 19.30 Sluiting, met gelegenheid tot napraten

■ Werkgroepen SPIDER

Werkgroep "Metrieken"

Op 20 mei as komt de werkgroep metrieken weer bijeen. Aanvang 16:00. Deze keer zijn we te gast bij QSM Metric Consult te Breukelen. Voor details zie de website. Het thema van de avond is Quantitative Risk Management.

Risico's zijn een bedreiging voor het slagen van projecten. Als risico's tijdig onderkend worden, kunnen er passende maatregelen worden genomen om de risico's te verkleinen en daarmee de kans op een succesvolle afronding van het project te vergroten. Veelal zijn er te veel risico's om ze allemaal aan te pakken. Gelukkig zijn niet alle risico's even belangrijk: het inschatten en wegen van risico's is dus van belang. De grootste aandacht moet op de grootste bedreigingen zijn gericht. Bovendien kan bij een juiste inschatting van de risico's beter worden afgewogen of de kosten van preventieve maatregelen opwegen tegen de te verwachten baten. Na een theoretische inleiding waarin al deze aspecten aan bod komen is er ruimte voor het uitwisselen en opdoen van ervaringen aan de hand van een praktijkvoorbeeld. **Wil je meedoen, meld je dan aan bij Niels Malotaux, niels@malotaux.nl**

Contactpersoon: Hans Vonk
tel.: 020 - 695 48 57, fax: 020 - 695 27 41

Werkgroep "SPI in kleine organisaties"

De werkgroep kan altijd, dus ook het komende jaar, nieuwe leden gebruiken. Vooral leden afkomstig uit kleine organisaties, die binnen de werkgroep op een informele wijze hun situatie kunnen toetsen aan de praktijkervaringen van anderen. Kom derhalve eens vrijblijvend kennismaken tijdens een of twee bijeenkomsten.

De bijeenkomsten in 2003 zijn (voorlopig) gepland op:

- donderdag 5 juni
- dinsdag 16 september
- dinsdag 4 november
- donderdag 11 december

Lokaties worden nog nader bekend gemaakt, tijden van 16.00 – 20.00 uur.

Nadere informatie over de werkgroep is te verkrijgen via de SPIDER-website, onder "Working groups".

Contactpersonen: Ger Fischer, tel. 06-53803692,
ger.fischer@xs4all.nl en Tjeu Naus, tel: 0495-633221,
e-mail: Tjeu.Naus@nbg-industrial.nl

Werkgroep "SPI Invoeringsstrategieën"

De SPIDER Werkgroep Invoeringsstrategieën richt zich in ruime zin op alle facetten die te maken hebben met het invoeren van nieuwe werkwijzen. Belangrijke aspecten zijn daarbij het delen van ervaringen en meningen, het bieden van een klankbord voor het bespreken van ideeën en problemen en het volgen van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van SPI. Het principe "halen en brengen" is één van de belangrijkste kenmerken van onze werkgroep.

De volgende data staan gepland:

- 3 juni; Reeuwijk; Sogeti
- 2 september
- 28 oktober
- 2 december

Voor de onderwerpen van 2003 verwijs ik gemakshalve naar: [http://www.st-spider.nl/WG/ Invoer/Index.htm](http://www.st-spider.nl/WG/Invoer/Index.htm), tab "bijeenkomsten". Indien je geïnteresseerd bent in een kennismaking met onze werkgroep neem dan contact op met André Heijstek.

Contactpersoon: André Heijstek
telefoon: 0182-689321; 06-48476451
email: Andre.Heijstek@q-labs.com

Werkgroep "Integrale SPI strategieën" maakt doorstart

Het thema (rode draad) voor de bijeenkomsten in het komende jaar zal zijn:

"How to reach 15% less with (Management model) X?"

Hierbij wordt de nadruk gelegd op het model én op de voordelen in Tijd, Geld en Kwaliteit voor een organisatie met behulp van een kwaliteitsmodel.

In de komende bijeenkomsten willen we verder ingaan op de toegevoegde waarde (return on investment) van procesverbetering en kwaliteitsmodellen.

Hiertoe bespreken zal ieder bijeenkomst een model centraal staan, de volgende modellen zullen o.a. worden besproken:

- Application Service Library (ASL) biedt een framework voor application management dat gestoeld is op de best practices van professionals met jarenlange ervaring (zie ook <http://www.asl.foundation.com/>);
- Life Cycle Enabling® (LCE) heeft tot doel om voor de applicatie-eigenaar applicaties optimaal af te stemmen op de bedrijfsprocessen;
- IT Service CMM, een groeimodel voor de service management processen;
- IT Balanced Score Card;
- Management of Change;
- DSDM;
- (de lijst zal nog worden aangevuld).

De werkgroep komt bijeen op dinsdag 1 juli, 2 september en 4 november 2003, telkens van 16.00 uur tot circa 20.00 uur (data nog onder voorbehoud).

Nieuwe leden voor onze werkgroep zijn nog steeds welkom, dus ben je geïnteresseerd in bovenstaande onderwerpen en wil je hierover meepraten, wil je hierover iets leren of je ervaringen hierover delen meldt je dan aan voor deze Werkgroep, via de SPIDER website of de voorzitter Mario van Os.

Contactpersoon: Mario van Os
Tel.: 06-225 16 903
email: mario.van.os@sogeti.nl

Werkgroep "Testprocesverbetering & SPI"

De werkgroep Testprocesverbetering & SPI is actief op het brede gebied van testen en verbeteren. Waarbij de kloof tussen ontwikkelen en testen gedicht wordt door intensieve kennisoverdracht tussen professionals.

Contactpersoon: Dré Robben
mobiel: 06 - 20 777 273
email: dre.robbe@sogeti.nl

■ Nieuwsberichten

Testcarrière: ISEB Practitioner

In een eerder bijdrage is Erik van Veenendaal ingegaan op testcertificatie en het internationale ISEB programma. De Information Systems Examinations Board (ISEB) is een internationaal erkende certificatie instelling die zich richt op het certificeren van IT-professionals. Zoals wellicht bekend, is het ISEB testcertificatie-programma is onderverdeeld in een drietal niveaus: foundation certificate, practitioner certificate en practitioner diploma. Ruim 400 nederlandse testers beschikken inmiddels over het foundation certificaat en een groot aantal bedrijven gebruikt het door ISEB gedefinieerde opleidingsprogramma als referentiekader voor testcarrière paden.

In het najaar van 2002 heeft in Nederland de eerste opleiding "Practitioner certificate" plaatsgevonden, afgesloten in december met een drie uur durend examen. Bij deze opleiding ligt de nadruk op het toepassen van gestructureerd testen in de praktijk en verdieping van de testkennis.

Aan het examen van 11 december jl. hebben een 15 personen deelgenomen waarvan er uiteindelijk 9 zijn geslaagd. Dit geeft een slagerspercentage van zo'n 60% wat ongeveer gelijk is aan het internationale slagerspercentage.

Informatie over de testing practitioner opleiding en het ISEB testcertificatie programma is te vinden op www.improveqs.nl /iseb en www.iseb.org.uk. Voor vragen of een reactie kunt u mailen met Erik van Veenendaal (eve@improveqs.nl)

Automatisch inspectieproces

Reasoning Nederland BV, de dochter van het Amerikaanse Reasoning Inc, heeft per 1 mei, naast een software inspectiedienst voor C/C++, nu ook een automatische inspectieproces voor het analyseren van Java applicaties. Read the whole story:

http://www.reasoning.com/news/pr/04_30_03.html

■ Evenementenkalender

De evenementenkalender bevat een overzicht van internationale conferenties op het gebied van SPI, metriecken en softwareproductkwaliteit. Daarnaast zijn de activiteiten van SPIDER opgenomen.

Ook nationale evenementen op het gebied van software-product- en procesverbetering kunnen in deze evene-

mentenkalender worden opgenomen. Middels de SPIDER Koerier kan een organisator van SPI-gerelateerde evenementen een selectie groep van geïnteresseerden bereiken. Voor commerciële evenementen zoals conferenties, workshops, lezingen en andersoortige bijeenkomsten vraagt de redactie een kleine bijdrage in de kosten.

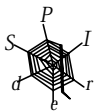
Juni:

1-7 june: TRAIN-IT course

Registration: www.train-it.org
Course programme: www.train-it.org/html/events/courses/programme.htm
Profiles of TRAIN-IT experts: www.train-it.org/html/supportzone/experts.htm

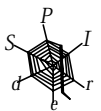
5 juni: Werkgroep SPI in kleine organisaties

Onderwerp en plaats: nog in te vullen
Contactpersoon: Tjeu Naus,
Telefoon: 0495-633 221
e-mail: Tjeu.Naus@nbq-industrial.nl
voorzitter: Ger Fischer, tel. 06 53 803 692
e-mail ger.fischer@xs4all.nl

3 juni: Werkgroep "SPI Invoeringsstrategieën", Reeuwijk

Onderwerp: nog in te vullen
Contactpersoon: André Heijstek
telefoon: 0182-689321; 06-48476451
email: Andre.Heijstek@q-labs.com

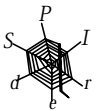

9-13 juni, Practical Software Quality Techniques / Practical Software Testing Techniques (PSQT/PSTT) 2003 East conference

plaats: Hilton Washington (DC) Dulles Airport hotel
info: www.psqtconference.com
offer: for each person who signs up for PSQT/PSTT using the following unique identifier 'QualGrp5', in the comments field ID number: 273, IIST will reduce their total cost by 5%.

10 juni 2003: SPIDER Plenaire sessie

plaats: Bologna, Utrecht
info: www.st-spider.nl

16 – 19 juni: European ESEPG

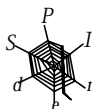
Onderwerp: The European SEPG conference will focus on the business case for process improvement, and feature experience reports on approaches to implementation. It will present the current state of practice in process improvement from Europe and around the world, and demonstrate results from SPI activities, related to business goals.
Plaats: Londen
Info: <http://www.espi.org/sepg>

29 June - 3 July: INCOSSE 2003, Thirteenth Annual International Symposium

INCOSSE is the International Council of Systems Engineering, stichting founded in 1990.
Plaats: The Hyatt Regency Crystal City in Crystal City, Virginia
Info: www.incose.org/symp2003

Juli:

1 juli: **werkgroep Integrale SPI strategieën**
onderwerp en plaats: nog in te vullen
Contactpersoon: Mario van Os
Tel.: 06-225 16 903
email: mario.van.os@sogeti.nl

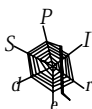

Augustus:

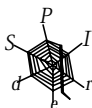
11 augustus: **deadline** inzending artikelen, advertenties, evenementenitems en (werkgroep) nieuws SPIder Koerier, voor verschijningsdatum 8 september 2003.
Info: redactie@st-spider.nl

September:

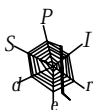
2 september: **Werkgroep "SPI Invoeringsstrategieën"**
Onderwerp: nog in te vullen
Contactpersoon: André Heijstek
telefoon: 0182-689321; 06-48476451
email: Andre.Heijstek@q-labs.com

2 september: **werkgroep Integrale SPI strategieën**
onderwerp en plaats: nog in te vullen
Contactpersoon: Mario van Os
Tel.: 06-225 16 903
email: mario.van.os@sogeti.nl

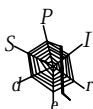

16 september: **Werkgroep SPI in kleine organisaties**
Onderwerp en plaats: nog in te vullen
Contactpersoon: Tjeu Naus,
Telefoon: 0495-633 221
e-mail: Tjeu.Naus@nbq-industrial.nl
voorzitter: Ger Fischer, tel. 06 53 803 692
e-mail ger.fischer@xs4all.nl.

22-26 september: JAOO 2003 CONFERENCE
Plaats: Aarhus, Denmark
info: <http://www.jaoo.dk>

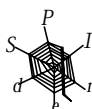
23 september: **SPIder Conferentie**
plaats: Evoluon, Eindhoven
info: www.st-spider.nl

Oktober:

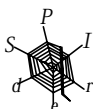
6 oktober: **deadline** inzending artikelen, advertenties, evenementenitems en (werkgroep) nieuws SPIder Koerier, voor verschijningsdatum 3 november 2003.
Info: redactie@st-spider.nl

28 oktober: **Werkgroep "SPI Invoeringsstrategieën"**
Onderwerp: nog in te vullen
Contactpersoon: André Heijstek
telefoon: 0182-689321; 06-48476451
email: Andre.Heijstek@q-labs.com

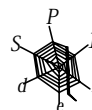
November:

4 november: **Werkgroep SPI in kleine organisaties**
Onderwerp en plaats: nog in te vullen
Contactpersoon: Tjeu Naus,
Telefoon: 0495-633 221
e-mail: Tjeu.Naus@nbq-industrial.nl
voorzitter: Ger Fischer, tel. 06 53 803 692

e-mail ger.fischer@xs4all.nl.

4 november: **werkgroep Integrale SPI strategieën**
onderwerp en plaats: nog in te vullen
Contactpersoon: Mario van Os
Tel.: 06-225 16 903
email: mario.van.os@sogeti.nl

Kijk regelmatig op de SPIder website www.st-spider.nl voor actuele werkgroep mededelingen en bijeenkomsten. Alle SPIder werkgroepen hebben elk een eigen website, die via www.st-spider.nl is te bereiken.

Deelname in SPIder

Indien u actief wilt participeren in SPIder en de Koerier in de toekomst wilt ontvangen, kunt u zich aanmelden als deelnemer in SPIder bij:

Secretariaat Stichting SPIder
p/a Cantrijn Secretariaten
Postbus 2047, 4200 BA Gorinchem
tel.: 0183 - 62 00 66, fax: 0183 - 62 16 01
email: info@st-spider.nl, website: www.st-spider.nl.

Aanmelding kan ook via het aanmeldingsformulier op de website van SPIder: www.st-spider.nl.

■ **Colofon**

De SPIder redactie bestaat uit:

Renske Henzel en Niels Malotaux.

Voor reacties en vragen m.b.t. de **SPIder Koerier** kunt u zich wenden tot:

Redactie SPIder Koerier, Renske Henzel
Luchthavenweg 81 234, 5657 EA Eindhoven
tel.: 040 - 252 52 92, fax: 040 - 257 21 95
email: rhenzel@visionconsort.nl

Indien u in de toekomst een herinneringsbericht wilt ontvangen over de datum van kopijsluiting, stuur dan een e-mail "opname SPIder copylijst" naar Renske Henzel.

Informatie over SPIder is te vinden op de website:

www.st-spider.nl.

Voor reacties en bijdragen op de **SPIder website** kunt u zich richten tot:

Redactie SPIder web, Niels Malotaux
email: niels@malotaux.nl

Deze koerier kwam tot stand met medewerking van

- Vision Consort
- N R Malotaux - Consultancy